

ענינים מענינים, באכוניות מפוארות, הובאו לפתחי הקלפיות

לחסלו מיד, לפני שיהיה מאוחר מדי. כי הקרבן אינו רק העולה החדש, האומלל, המתקיים על השכר הועים של 12 ימי עבודת דחק בחודש, ושקיבל תמורת זכות הבכורה שלו את נזיר העדשים של חמש לירות עלובות — מחירם של קפה ועוגות לוגג בבלון אכדית. הקרבן האמיתי הוא האורח החתיק, אשר קאריקטורה זו של הדמוקראטיה הישראלית עלולה לרוע בלבד את הורע המסוכן של בוז לדמוקראטיה בכללה. מי יפסיד מבוז זה? לא קוני הקולות. המפלגה הגדולה ביותר, מפא"י היורדת, מעוניינת יותר מכל מפלגה אחרת כי רגש זה יגדל ויגבר — ויכין את הקרקע לדקטטורה ממשית יותר.

זהו נוסח חדש של המישחק הארצישראלי הנושן, "עץ או פלשתיין". אם תיפיל המטבע "עץ", ירויחו מחסלי הדמוקראטיה. אם תפול בצד "פלשתיין", יפסידו מתנגדי הדקטטורה. אויבי מפא"י יצאו מנצחים מן המערכה, למרות מסחר הקולות. בשמחת הנצחון הטבעית של המנצחים, עלולים הם לחזור על השגיאה הקלאסית של המנצח: לשכוח את לקח הקרב, להשתכר בתרועת ההצלחה. אולם מי שהולך לישון בצד נמר, אל יתפלא אם ייטרף בשנתו.

להלן פרקים מתוך דו-חות חולדות הכיסוי של "העולם הזה" שפירונו ברחבי המדינה מפתחת הקלפיות לפגירתן.

* * *

מכביש חיפה — תלאיבי, נראה הכל שקט ורוגע ככיום עבודה רגילה. הצמתות ריקות, הצריפים נמים בין כחול הים לסלעי הכרמל האפורים. אולם אין זה יום עבודה רגיל; המדינה העניקה לחושבי מעברת דוד שבתון והם מנצלים אותו כראוי. רובם שני עדיין. מכונת דודג' כחולה נעצרת בדרך הראשית של המעברה. אשה אירופית, לבושה שמלת משי כחולה וחבושה כובע סלסלה רחבי-מידות, יורדת אל בין הצריפים. בידה רשימה ארוכה. כעבור 10 דקות היא חוזרת. הרשימה בימינה, ישיש בלתי-מגולח ומרופט לשמאלה. על פניה חיוך מרוצה. היא מצאה עוד אחד.

* * *

כבר ציין שקטה ושוממת — יתר מאשר בעבת ירו שלמית רגילה. תחנת המוניות בפנינת רחוב בן-יהודה שקטה אף היא. רק מאחורי קולנוע צינור עומדת משאית עמוסה ילדים. כל אחד מהם מצוייד בחבילה גדולה של פתקי "צ". הילדים אינם ילדי המעמד הבינוני. הם גייטו מבין שכבות העוני של ירושלים וסביבותיה. תמורת חמש עד שמונה לירות, יצבאו על פתחי הקלפיות לחלק את אות המפתח.

* * *

איש חרד לפרנסתו

כאן שוקקים החיים יותר מאשר בחלק השני של המעברה. החושבים כבר קמו משנתם. הבתיים בנויים במורד הקל של מרגלות הכרמל וההליכה קשה ומכבידה. מכונות פאר עונות לחושבים. "א" שולט. ארבע מבין חמש מכונות הנעות או חונות בדרך הסלעים המאובקת, נושאות תות ממוספרת, המעידה כי מכונת זו נשכרה על-ידי מפא"י למשך יום הבחירות. הנהגים מרוצים. "מה איכפת לי את מי אני מוביל", שואל הנהג שאול דנון. "אני מקבל ארבע לירות לשעה. ולכסף של מפא"י אין כל ריח." המכונת החמישית היא גיפ אדום של ת"ו. היא הביאה לכאן חברי קיבוץ של אחדות העבודה שיחלקו פתקים. מול צריף הקלפי עומד צריף הנושא את השלט: מרכז מפא"י. בפנים, מטה הבחירות המקומי, בחוף עומד גבר יפה, בעל שיער שיבה ועיני תכלת, תובע כי ייעשה לו צדק. "אשתי ושני בני מופיעים ברשימה. למה אני לא?" הוא שואל. "אתם רוצים שאפסיד את מקום עבודתי? תנו לי אישור שהייתי כאן אבל שמי לא ברשימה." מבפנים מציע לו מישהו שיעלה לקלפי שליד שוק תלפיות. שם עליו להצביע.

האיש, אלכסנדר דוד, עולה ממצרים העובד זה חמש שנים בסולל בונה, מתעקש. הוא יודע שבמקום העבודה ידרשו לראית את פנקס הזהות שלו. שם אמרו לו בעד מי עליו להצביע. "אם יראו שלא הצבעתי, יסלקו אותי משם. יחשבו שעשיתי איוה קונדס." מרכז הלשכה נשאר אדיש, אלכסנדר מרים את ידיו לשמים: "יקח האופל את הבחירות וכל המפלגות גם יחד..." אנו משפיעים על מרכז מפא"י שיספק לו תחבורה. הן כל קול יקר.

* * *

מסיעים לפי רשימות

שביד העפר, שהוא עורך החיים בכפר שלם, היא סלמה, סתום. מכונת משא של הצ"כ משתוללת לשווא לעבור על פני שורת מוניות הדר של מפא"י. ליד הנהג

טבריה. יוסף מזרחי ריכז את מערכת הבחירות של תנועת החרות בשיכון ב' בטבריה. השכונה, מאוכלסת עולים חדשים שנתינו רוב גדול למפא"י בבחירות להסתדרות, שימשה מטרה ראשונית לתועמלני כל המפלגות. לדברי מזרחי, המצביע על פצעים שקיבל מידו עסקן מפא"י בשעת תיגרה, הוציאה מפא"י סכומים גדולים בניסיון להבטיח לעצמה את קולות התושבים. לשווא. רבים קיבלו את היתרון של א"י הצביעו ח.

נהריה. עזיז חודאדה, יליד פרס, אינו יודע מי הם מנהיגי המפלגות השונות, מצעיהן או האידיאלים הנשגבים שבשםם ביקשו את קול הבוחר. לגביו היו הבחירות הודמנות להתי יישב בכירה, להתלוצץ על חשבון הדמוקראטיה והמפלגות.

מעברת דוד. חזמה זריפה אינה מתמצאת בפוליטיקה. מעולם לא נשאלה לדעתה על ניהול המדינה, יחסי-חוק או מדיניות כלכלית. זו הפעם הראשונה שהיא משתתפת בבחירות כלשהן. היא הכניסה לקלפי את הפתק שבין אחותה וחב ליד בכניסה לקלפי. איזה פתק אינה יודעת.

ה יכול היה להיות היום בן ניהול למאות אלפי עולים חדשים לחוש בקדושת הדמוקראטיה, להרגיש ששותפים הם ליצירה. אולם היה זה יום עכור. לקחו לגבי העולים החדשים היה הפוך לגמרי: שהדמוקראטיה היא רמאות ריקה מתוכן. רעל הציניות, שכמעט ואין מפניו הגנה, הורק למחזור הדם של מאות אלפי אזרחים חדשים.

רעל זה נבע לא רק מן המחזה הגרוטסקי של מוניות-הפאר שהצטופפו בעשרותיהן בשבילי-החול העלובים שלא ראו פניה של מכונת במשך ארבע שנים. הוא נבע לא רק מן המחזה העגום של צאן-הבחירה, שהובל מטענים מטענים עד לדלת הקלפי, כשעיניו של המזכיר, מחלקת-העבודה, מלווה אותם עד למפתח, ולפעמים גם מעבר לזה.

הוא נבע בעיקר מתופעה אחרת, שהטביעה את חותמה על כל מערכת הבחירות. חוליות העולם הזה, שהתפרו ביום המכריע ברחבי "ישראל השניה", שהפכה זה מכבר ל"ישראל הראשונה" והקובעת את דמות המדינה, נתקלו בה על כל צעד ושעל, דיווחו עליה בכשון כמעט אחידה. היתה זאת התופעה המזועזעת של קניית כסאות הכנסת — או, ליתר דיוק, שכירתם למשך ארבע השנים הקרובות — בכסף מזומן.

*

מלבד מקרים בודדים של הפקעת שעים היה מחירו של קול אחר: חמש לירות ישראליות. לסכום זה יש להוסיף את הוצאות הסרסור המפלגתי לדבר עבירה, ולפעמים גם את מחירו של ראש-שבט, שליט מעברה, סכינאי או איש-חוק אחר, שאת אהדתו (או לפחות את ניטראליותו האוהדת) היה צורך לקנות. המחיר המקובל: 500 ל"י.

הנה כי כן, הנה חשבון פשוט בתכלית, מתאים לספר-הלימוד של כיתה ד':

המורד לכסא אחד	6,500 קול
מחיר הקול הבודד	5 ל"י
מחיר כסא אחד	32,500 ל"י
בתוספת 25% דמי עמילות וכ"י, היינו סכום של	40,625 ל"י

באופן תיאורטי, אפשר להמשיך בחשבון זה:

מחירו של כסא אחד	40,625 ל"י
מספר הכסאות המהווים רוב בכנסת	61 כסא
מחיר הריב בכנסת	2,478,125 ל"י

במלים אחרות, דיקטטור פוטנציאלי אינו זקוק בארץ לפחות בתיאוריה, לכוח הזרוע. כי הכנסת הקובעת את תקציב המדינה בן 615 מיליון הל"י, הקובעת את חלוקת המגביות והמענקים בסך עשרות רבות של דולארים לשנה, ניתנת לשיכירה לארבע שנים בסכום פעוט של שנים וחצי מיליון, אכן, אחד העסקים הטובים ביותר בעולם. זוהי התיאוריה. הפרקטיקה מזועזעת עוד יותר, כי הנה קרתה לנגד עינינו. חמשה כסאות בכנסת עשויים לשנות לחלוטין את עמדתה של מפלגה מסויימת, להפכה ללשון-מאזנים אשר בלעדיה לא תיתכן הקמת ממשלה. תמורת הוצאה של 203,125 ל"י, יכולה מפלגה כזאת להשיג עמדה השווה רכבות מליונים במרוצת ארבע השנים.

*

ניקח דוגמה ממשית מאד: עלית כוחן, כביכול, של המפלגות הדתיות.

מי שסייר במעברות וראה במו עיניו את הנעשה, שמע במו אוזניו את הדברים שהוחלפו בפה מלא, יכול לשער כי מפלגות אלה רכשו 35 אלף בוחרים — בעזרת אלהים וחמש לירות לקול. קולות אלה הפכו את המפלגות הדתיות לכוח המכריע בכנסת, בממשלה הבאה ובעיריית תל-אביב. זוהי עובדה מצערת. היא מצערת מפני שכוח זה נושא בפיו את צוה המוסר, ואילו בשוק השחיתות מקומה מרכזי מאד. שום מפלגה אחרת אינה מצטיינת במספר כה רב של מנהיגים שמותיהם הוזכרו בקשר לעיסקות פליליות בבתי המשפט ובמשרדי-המשטרה בארץ.

עתה פתוחה דרכה של חבורה נאה זו להכתוב תנאים לכל מי שמעוניין בבלטון במדינה ובעיריות. אין המדובר כאן אך ורק בכפייה דתית מן הסוג הממאיר ביותר. פה מדובר גם בעסקים. כי חוק האישות מכריח כל זוג צעיר בארץ לשלשל סכום הגון לתוך כיסה על הרבנות, לכלכל מנגנון איר של עסקני-דת.

השקעה של 203,125 ל"י למטרה זו היא כאין וכאפס לעומת הפדיון. היא תהכסה תוך שבועות מעטים. ואת ההון החוזר אפשר היה לגייס באמריקה, בשם אלהים, כדי להחזיר את שלטון המוסר למדינת היהודים.

הדתיים לא היו בודדים במערכת הקדושה. כמעט כל שאר המפלגות עמדו בה בבכורה. מפא"י אמנם נוצחה בבחירות, הפסידה, יחד עם גרוריה הערביים. כמעט שמונה כסאות, אולם מי יכול לדעת כמה היתה יורדת מפא"י באמת, לולא רכשה בתנופה גדולה משלושה עד עשרה כסאות בכסף, שלא לדבר על אמצעי-לחץ למיניהם? ומי יודע מה היה מעמדן של מפלגות מסוימות אחרות?

*

מצב זה אסור שיקבל גושפנקה של עובדה מוגמרת. יש

איני רוצה לדעת כיצד שוכנעו להצביע בעד מפלגתי!